

EL COMPLEX SUDOKU DE LES PENSIONS

POLÈMICA. El govern de l'Estat ha obert la caixa dels trons de la reforma de la jubilació. **DÈFICIT.** L'envelliment de la població i la baixa natalitat fan témer pel futur del sistema i s'anuncien sacrificis perquè els números quadrin

ANNA PINTER
BARCELONA

La reforma del sistema de pensions és un sudoku de nivell difícil que té sobre la taula el govern de l'Estat. Tot i que alguns intencionadament han exagerat la magnitud del problema i que d'altres han negat la seva gravetat, són nombroses les veus que adverteixen que el procés d'envelliment de la població i les variacions en el mercat de treball condicionaran en un període de 10 o 15 anys la solvència del sistema de pensions. Encaixar tots els números es presenta complex. El nostre és un sistema de repartiment; és a dir, les pensions dels jubilats es financen amb les cotitzacions dels ocupats. L'Estat es compromet amb els cotitzants d'avui que, a canvi de pagar les pensions, rebran la seva prestació mitjançant els treballadors de demà.

PROJECCIÓ. Mentre hi hagi més actius que passius, el sistema està garantit, però què passa si la piràmide poblacional s'inverteix com preveuen les projeccions demogràfiques? Un informe de la direcció econòmica i financera de la Comissió Europea del 2009 adverteix que l'actual situació de superàvit moderat en la Seguretat Social té els dies comptats, segons les projeccions demogràfiques que fa l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

L'informe preveia que, del superàvit del voltant d'un 1% del PIB del 2009 -fruit d'uns ingressos del 10% per unes despeses per prestacions en pensions contributives del 8,3%- , es passarà a un dèficit del 6% del PIB d'aquí a 50 anys, a causa d'uns ingressos per cotitzacions del 10% del PIB i d'unes despeses per prestacions del 16%. "La magnitud del dèficit previst converteix les propostes de contenir la generositat del sistema i la necessitat de treballar més i fins a edats més avançades en imprescindibles per al manteniment del nostre sistema de pensions", contesta el professor del departament d'economia de la Universitat Pompeu Fabra

Un grup de jubilats conversen a la Rambla de Figueras. JOSEP PUIGBERT

(UPF), Sergi Jiménez.

El cert és que l'envelliment de la població és un procés imparable, fruit de la reducció de la natalitat i de l'augment de l'esperança de vida, motiu pel qual molts experts preveuen que els comptes de la Seguretat Social tindran problemes. Segons les dades de l'INE, el col·lectiu de deu anys d'edat és amb prou feines la meitat del de 30 anys, quan, en canvi, aquest sí que dobla el de 65 anys. Segons les últimes projeccions

demogràfiques de l'INE, la taxa de dependència; és a dir, el conjunt de majors de 65 anys que hi ha en un país respecte de les persones en edat de treballar, augmentarà del 25%, el 2010, al 60,6%, el 2049. Així, segons Sergi Jiménez, si no es modifica el sistema, i només per l'augment de la taxa de dependència, la despesa en pensions passaria del 8,3% del PIB (el 2009) al 20,1% el 2049.

A més dels problemes de sostenibilitat del sistema a llarg termi-

ni, la 'caixa' que nodreix les pensions (Seguretat Social) s'ha ressentit els últims anys arran de la crisi econòmica i dels efectes sobre el mercat de treball. Els ingressos han presentat uns decrements importants en el superàvit com a conseqüència directa que la principal font d'ingressos de la Seguretat Social prové de les cotitzacions socials. Amb una taxa d'atur del 20%, els efectes són considerables.

La professora d'hisenda públi-

ca de la UB Mercè Costa explica que, si això no fos suficient, l'Estat ha fet ús d'aquests recursos per finançar despeses que li corresponen, com són els complements per a pensions mínimes o bonificacions a l'ocupació. Segons un informe que va presentar la UGT el mes d'agost, el 2009 la Seguretat Social va assumir un cost de 10.000 milions d'euros

És imprescindible treballar més i contenir la generositat

SERGI JIMÉNEZ
PROFESSOR DE LA UPF

(8% del total dels ingressos) que no li pertocava.

Ara bé; tot i això, la 'caixa' continua tenint números positius, com feia públic el Ministeri de Treball la setmana passada. La Seguretat Social ha registrat un superàvit de 7.480 milions d'euros en els vuit primers mesos de l'any; és a dir, el 0,71% del PIB respecte dels 10.706 milions d'euros obtinguts en el mateix període del 2009. Mercè Costa no creu que la crisi condicione el sistema; "amb una caiguda de l'afiliació tan important i amb unes

El nombre de plans privats ha baixat

"Els anuncis de les reformes van per una banda i els inversors, per una altra", explica Àngel Martínez, director general d'Inverco, que aplega empreses de fons d'inversió i plans de pensions de tot l'Estat. De fet, en l'últim any i mig la contractació de plans de pensions privats s'ha reduït lleugerament. La dada és lògica, segons explica Martínez, ja que en moments

de crisi augmenta l'estalvi de precaució, al qual es pot accedir fàcilment, i l'estalvi per a inversió minva. "Els ciutadans estan més preocupats en l'avui que en el demà i ajornen les seves inversions en els plans de pensions", diu Martínez.

Des d'Inverco consideren que no hi haurà moviments fins que no s'aprovi la reforma i tot dependrà de la dimensió dels canvis.

La sagnia de les prejubilacions

Les prejubilacions al voltant dels 50 anys han estat un fenomen comú en certs sectors com ara la banca o les empreses d'energia. La perversió del tema és que no només sovint s'encobreixen sota un ERO, amb la consegüent càrrega per a la caixa comuna, sinó perquè, a més a més, es perden actius del mercat. Les xifres dels treballadors per sobre dels 55 anys en actiu són molt

simptomàtiques. Tot i que no són atribuïbles només a prejubilacions, el cert és que, segons dades de l'Idescat, la taxa d'ocupació de majors de 55 anys és del 24,16%. En temps de bonança, el percentatge no superava el 22%. Cristina Faciaben, responsable d'acció social de CCOO, considera que la lluita contra les prejubilacions hauria de servir per garantir la sostenibilitat del sistema.